Raadsmemo

Van	: Wethouder ing. L. Mulder
Afdeling	: Fysieke Leefomgeving
Betreft	: Ontwerp omgevingsvisie 2.0
Datum	: 2-12-2025
Registratie nr.	: ADV/25 - 200980697
Zaaknummer	: Z50164

Onderwerp

Ontwerp omgevingsvisie 2.0.

Doel

Ter opiniërende bespreking

Toelichting

In de startnotitie over de omgevingsvisie is afgesproken dat we de nieuwe omgevingsvisie 2.0. in deze bestuursperiode ter besluitvorming aan uw raad aanbieden. Inmiddels is de ontwerp omgevingsvisie 2.0. gereed. Het college legt deze op 17 december ter inzage via www.omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart. Als raad ontvangt u nog een (niet opgemaakte) pdf versie. Na vaststelling van de definitieve versie gebruiken we alleen de digitale versie zoals opgenomen op regels op de kaart.

Behandeladvies

U kunt uw wensen en bedenkingen over de ontwerp omgevingsvisie delen met het college.

Vervolg

Het college legt de ontwerp omgevingsvisie op 17 december ter inzage. Vervolgens verwerkt het college de zienswijzen in een definitieve omgevingsvisie 2.0. Deze leggen we voor aan uw raad voor opiniërende (17 februari) en besluitvormende (3 maart) behandeling.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

1. Ontwerp omgevingsvisie 2.0.
2. Visiekaart
3. Milieu effect beschouwing
4. Passende beoordeling omgevingsvisie
5. Leefomgevingsfoto
6. Beleidsinventarisatie
7. Impactkwadrant ambities fysieke leefomgeving

Inleiding

Wat voor gemeente willen wij zijn - nu en in de toekomst? Wat willen we behouden, en waar willen we ruimte voor maken? En hoe zorgen we ervoor dat we het antwoord op deze vragen actueel houden en aanpassen als er nieuwe trends of ontwikkelingen zijn? Deze vragen staan centraal in onze ontwerp Omgevingsvisie. In dit raadsmemo geven we een korte toelichting over de visie.

De Omgevingsvisie 2.0. is een beleidsarme omgevingsvisie.
Dat betekent dat we alleen doelen en afspraken hebben opgenomen die al eerder zijn vastgesteld of nog actueel zijn. We hebben deze versie gemaakt zodat we een Omgevingsvisie hebben die voldoet aan de Omgevingswet. In de komende jaren kunnen we de visie stap voor stap aanpassen als dat nodig is. Dit doen we in een vast proces: we meten hoe het gaat, we evalueren en we letten op wat er in de samenleving gebeurt. Daarna passen we elk jaar onderdelen van de visie aan. We maken dus niet elk jaar een hele nieuwe visie, maar werken alleen bij wat nodig is. Meer uitleg hierover staat in hoofdstuk 6 van de Omgevingsvisie 2.0.

De ontwerp omgevingsvisie gaat voor balans
De ontwerp Omgevingsvisie kiest voor *balans***.** We willen bewaren wat belangrijk is, maar ook ruimte geven aan ontwikkelingen die nodig zijn voor een veilige, gezonde en toekomstbestendige gemeente. Uit de milieueffectbeoordeling blijkt dat er twee mogelijke richtingen zijn onderzocht:

1. Het scenario *Staphorst Ontwikkelt.* Dit scenario richt zich op groei en vernieuwing.
   Voordelen hiervan zijn:

   - Meer woningen en ruimte voor ondernemers
   - Meer kansen voor jongeren om hier te blijven wonen en werken
   - Meer vernieuwing en sociale ontwikkeling

Maar er zijn ook nadelen, zoals:

   - Meer verkeer en druk op het landschap
   - Grotere kans dat het dorps karakter en de cultuur veranderen

2. *Staphorst Lokaal* draait om het beschermen van lokale cultuur, landschap en natuur, met beperkte ruimte voor uitbreiding van woningen en bedrijven. Dit scenario richt zich vooral op behoud.
   Voordelen hiervan zijn:

- Bescherming van natuur, landschap en identiteit
- Sterke samenhang en leefkwaliteit

Nadelen zijn:

- Minder ruimte voor bedrijven
- Woningtekorten blijven of nemen toe
- Minder economische groei

De Omgevingsvisie 2.0 zoekt een middenweg tussen beide scenario's. Hiermee behouden we dat wat belangrijk voor is en ontwikkelen we dat wat we nodig hebben.

Behoud door ontwikkeling: gebied ten zuiden van Gorterlaan als ontwikkelgebied
Een belangrijk uitgangspunt in de visie is dat nieuwe ontwikkelingen, zoals bedrijventerreinen en windmolens, vooral komen in het gebied *ten zuiden van de Gorterlaan, tussen de A28 en de spoorlijn*. Door ontwikkelingen vooral op deze plek toe te staan, kunnen we de waardevolle natuur, het landschap en het dorps karakter in de gebieden ten westen van de A28 en ten oosten van de spoorlijn beter beschermen.

Inwoners willen balans en samenhangende, toekomstbestendige keuzes
Meer dan 1200 inwoners hebben een vragenlijst ingevuld over de nieuwe Omgevingsvisie. Uit de antwoorden blijkt dat veel inwoners een evenwichtige ontwikkeling van de gemeente belangrijk vinden. Ze willen graag dat het landschap, de lokale cultuur en het sterke gemeenschapsgevoel behouden blijven. Tegelijkertijd zien ze dat er woningen en ruimte voor ondernemers nodig is.

Veel inwoners vinden dat per gebied gekeken moet worden wat past. Nieuwbouw moet goed worden afgewogen met natuur, landbouw en leefbaarheid. Daarbij vinden inwoners het belangrijk dat groei vooral gericht is op mensen en bedrijven met een band met Staphorst. De belangrijkste boodschap is duidelijk: inwoners willen *balans* tussen bouwen, natuur en landbouw, en oplossingen die goed samen passen en bij Staphorst horen.

Hoe gaan we in het vervolg om met het opstellen van nieuw beleid?
Vroeger maakten we voor elk onderwerp apart beleid. In die stukken stonden lange-termijndoelen, middelgrote doelen en praktische acties vaak door elkaar. Dat kan onder de Omgevingswet niet meer. De Omgevingswet werkt met:

- één omgevingsvisie
- omgevingsprogramma's
- één omgevingsplan

Het omgevingsplan is nog niet klaar en in 2026 staat nog niet al het nieuwe beleid in programma's. Toch hebben we al beloofd om nieuw beleid te maken, bijvoorbeeld over spelen, evenementen en open plekken. Daarom stellen we in de Omgevingsvisie 2.0 het volgende voor:

In plaats van losse beleidsstukken gebruiken we voortaan bouwstenen.
Elke bouwsteen bevat:

- Wat we willen bereiken (het maatschappelijk doel)
- Concrete en meetbare doelen → komen in de Omgevingsvisie
- Hoe we dat doel gaan bereiken → komt in omgevingsprogramma's
- Welke regels aangepast moeten worden → komt in het omgevingsplan
- Hoe we de voortgang meten
- Wat nodig is voor vergunningen, toezicht, handhaving en beheer

Hoe nemen we besluiten over de bouwstenen?

- Het college maakt eerst een concept van de bouwsteen.
- De gemeenteraad bespreekt dit en geeft wensen en opmerkingen.
- Het college verwerkt deze en stelt de bouwsteen definitief vast.
- Daarna wordt de bouwsteen stap voor stap verwerkt in de omgevingsvisie, de programma's en het omgevingsplan.
- Als de visie of het plan later worden aangepast, komen onderdelen waarover de raad gaat opnieuw terug voor besluitvorming.

Omgevingsvisie als startpunt
De Omgevingswet vraagt dat we werken met drie onderdelen:

- de omgevingsvisie
- omgevingsprogramma's
- het omgevingsplan

We gebruiken deze onderdelen in een cyclisch proces. Dat betekent dat we elk jaar meten hoe het gaat, evalueren en daarna de visie, programma's en het omgevingsplan aanpassen waar dat nodig is.

We bouwen verder op wat al goed gaat
De afgelopen jaren zijn er al veel stappen gezet, zoals:

- het invoeren van EPOS
- het starten van een intern Projectenbureau
- het opzetten van het woningbouwprogramma
- samenwerking met inwoners, ondernemers en organisaties, zoals bij Ontdek Staphorst en energieprojecten

We willen hiermee doorgaan en dit beter vastleggen in beleid. Ook willen we dat ons beleid beter op elkaar aansluit. Dat maakt het werk duidelijker, makkelijker en prettiger.

De Omgevingsvisie 2.0 geeft hiervoor een goede basis. Maar er zijn nog onderdelen die we komende jaren verder willen verbeteren:

1. *Ambities verder aanscherpen en concreter maken.*
   Om goed te kunnen meten en bijsturen, moeten ambities concreet en meetbaar worden.
   De gemeenteraad bepaalt de visie en het college werkt de programma's uit. Hoe duidelijker de ambities, hoe makkelijker het is om goede keuzes te maken. Een nieuwe beleidstafel gaat hierbij helpen.

2. *Inrichten participatiecyclus*
   We willen inwoners, organisaties en partners betrekken bij plannen, én op vaste momenten in het proces. Daarbij denken zij ook mee over het bijwerken en beoordelen van de visie en programma's. Zo wordt participatie duidelijk en voorspelbaar voor iedereen. In het komende periode werken we dit verder uit in de visie op dienstverlening.

Vooruitblik op de volgende versie (omgevingsvisie 2.1.)
Na het vaststellen van deze visie beginnen we meteen met de volgende versie: *Omgevingsvisie 2.1***.** In die versie werken we onderwerpen verder uit die meer tijd nodig hebben, zoals:

- nieuwe ontwikkelingen
- aanvullingen op onderdelen die nu nog ontbreken

Nieuwe manier van sturen
We gaan werken volgens een nieuwe manier van sturen. Daarbij gaan we duidelijker vastleggen hoe we:

- monitoren
- evalueren
- de Omgevingsvisie beheren

Dit doen we stap voor stap. Alles wat we leren, nemen we mee in versie 2.1.

Ambities concreet en meetbaar maken
Nog niet alle ambities in deze versie zijn concreet of meetbaar. Daarom gaat de beleidstafel in 2026 aan de slag om ambities SMART te maken (specifiek, meetbaar, haalbaar, realistisch en tijdgebonden).

Onderwerpen die we verder gaan uitwerken
In Omgevingsvisie 2.1 gaan we verder met het uitwerken van meerdere thema's en ambities.

1. Verkenning naar grootschalige bedrijvigheid in corridor A28. Nadere uitwerking Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040.
2. De Streek: open plekken, verdichting, bebouwing langs De Streek, monumenten, vrijkomende agrarische bebouwing en verduurzaming.
3. Veenweidegebied: veenweidestrategie, koplopersgebied Buut'n gebied Rouveen en Gezamenlijk Feitenonderzoek.
4. Uitkomsten verkeersmodel: gevolgen van woningbouw en bedrijvigheid voor de verkeersstructuur; modelonderzoek voor toekomstige infrastructuur.
5. Uitgiftekader recreatieve (horeca)voorzieningen Zwarte Dennen.
6. Evenementen.
7. Voorzieningen: bepalen welke voorzieningen we in elke kern willen.
8. Energie: omgaan met netcongestie en laadinfrastructuur, ook voor vrachtverkeer.
9. Woningbouw: bepalen van de keuzes tussen verdichting, openheid en andere dorpse kernkwaliteiten.
10. Openbare ruimte: integraal invullen van de openbare ruimte?

Naast bovengenoemde onderwerpen, is het voorstelbaar dat er vanuit het nieuwe coalitieakkoord ook nieuwe ambities ontstaan.

Omgevingsprogramma's
We moeten *verplicht* twee omgevingsprogramma's maken: één voor volkshuisvesting (wonen)**,** en één voor warmte. In het eerste kwartaal van 2026 bepaalt de afdelingsmanager Fysieke Leefomgeving met welke *extra (vrijwillige)* programma's we gaan werken. Het voorstel is om te starten met twee soorten programma's: Eén gebiedsgericht programma, bijvoorbeeld voor de omgeving van de Gorterlaan of De Streek, en eén programma met een thema, zoals openbare ruimte of *energie en klimaat.* Met deze programma's willen we ervaring opdoen en leren wat goed werkt.

Vervolg

Het college legt de ontwerp omgevingsvisie op 17 december ter inzage. Vervolgens verwerkt het college de zienswijzen in een definitieve omgevingsvisie 2.0. Deze leggen we voor aan uw raad voor opiniërende (17 februari) en besluitvormende (3 maart) behandeling.